

ROZDÍLY V NEGATIVNÍM OVLIVNĚNÍ ŽÁNREM TRUE CRIME U MUŽŮ A ŽEN

Teoretické ukotvení

True crime podcasty, seriály, dokumenty – bezesporu se jedná o jeden z fenoménů naší doby. Podle Cambridžského slovníku se jedná o *“knihy a filmy o skutečných zločinech, které se týkají reálných osob”*. V dnešní době také narůstá obliba výše zmíněných podcastů – jedním z nejznámějších je u nás například kanál Krimi příběhy s 198 tisíci odběrateli (ke dni 28.3.2024). Toto číslo může sloužit jako ukazatel toho, o jak populární žánr se u nás vlastně jedná. Slečny z kanálu Opravdové zločiny (111 tisíc odběratelů) zase v rámci podcastové show na toto téma již téměř vyprodaly O2 arénu. Protože se však jedná o poměrně morbidní fenomén, vyplývá zde jistě otázka: nemůže mít vystavení žánru true crime negativní dopady na jedince?

Hroudová (2022) popisuje, že na rozdíl od sledování pořadů s hororovou tematikou nedochází v rámci žánru true crime k tzv. „příjemnému strachu“. Přestože posluchač totiž může danou tematiku vstřebávat v bezpečném prostředí, může ho ovlivňovat v situacích, které vyhodnotí jako rizikové, a tím pádem ovlivňovat jeho pocity v běžném životě. Stejně tak někteří posluchači true crime podcastů ve studii Browder (2006) popsali některé negativní pocity, které prožívají: tenzi, smutek, zrychlení tepu, pláč.

Vicary a Fraley (2010) zase uvádějí, že tento žánr se těší mnohem větší oblibě u žen. Je tomu tak podle nich proto, že zde častěji bývá protagonistkou (potažmo obětí) žena, a ty se s ní pak proto mohou ztotožnit. Obeznamení se se situací, ve které se daná žena ocitla, navíc může v ženách navodit pocit připravenosti ni, a tedy i obecně většího pocitu bezpečí. Na druhou stranu si však posluchači těchto pořadů mohou uvědomit, do kolika situací se oběti dostaly zcela náhodou a nemohly se téměř bránit, a to v nich může naopak vyvolávat pocity bezbrannosti a zranitelnosti.

Statistická metoda

Abychom zjistili, zda se muži a ženy liší v rámci ovlivnění žánrem True crime, použili jsme metodu MANOVA. Cílem této zprávy je tedy porovnat, zda se na škále ovlivnění tímto žánrem muži a ženy signifikantně liší. Pro účely této zprávy bude použit podmodel MANOVY zvaný Hotellingův test.

Datový soubor

Data jsme získali z projektu do předmětu Psychometrika 1 – šlo o Inventář negativního ovlivnění žánrem True crime autorek Husťáková a Komůrková. Celkově ho vyplnilo 481 respondentů – 382 žen a 99 mužů. Položky v tomto inventáři byly formulovány formou oznamovacích vět, respondenti volili odpověď na škále Likertova typu v závislosti na tom, jak moc se s daným tvrzením ztotožňovali. Položky se zaměřovaly jak na negativní prožívané pocity, tak na negativní změny v chování (například přílišná vyhýbavost). Aby bylo zřejmé znění položek, ve kterých se muži a ženy lišili a ve kterých nikoli, je jejich seznam uveden v příloze.

Možné odpovědi zněly takto: nesouhlasím – spíše nesouhlasím – nevím – spíše souhlasím – souhlasím.

Závisle proměnné a regresory

Použita byla metoda multivariační analýzy rozptylu, konkrétně Hotellingův T^2 test pro dva nezávislé výběry.

Závisle proměnné: jednotlivé položky Inventáře negativního ovlivnění žánrem True crime.

Regresor: pohlaví.

Výsledky testu statistické významnosti

Pro ověření statistické významnosti jsme použili Wilksův test, kde hlavním ukazatelem je Wilksova lambda. Na základě výsledků našeho modelu jsme došli k závěru, že pohlaví respondentů má vliv na jejich ovlivnění žánrem True crime – proměnná pohlaví vysvětluje asi 20 % variability.

Tabulka č.1: Velikost efektů a síly testů významnosti

EFEKT	WILKSOVA LAMBDA	P-HODNOTA	ÉTA-KVADRÁT
Pohlaví	0,800	0,000000	0,199980

Hotellingův T^2 test je roven **28,5867**. Hodnota F-testu je rovna **5,5924** s 5 a 179 stupni volnosti. P-hodnota vyšla jako (**p= ,00000**), což znamená, že muži a ženy se signifikantně liší v rámci ovlivnění žánrem True crime – výsledek je statisticky významný.

Tabulka č.2: Výsledky vícerozměrného testu

Proměnné	Průměr - muži	Průměr - ženy	Sm.odch. - muži	Sm.odch. - ženy	T-hodnota	P-hodnota
Položka 1	3,252525	3,429319	1,072318	1,110191	1,421828	0,155727
Položka 2	2,010101	2,473822	1,249448	1,356658	3,079033	0,002196
Položka 3	1,707071	2,256545	1,042490	1,236856	4,061321	0,000057
Položka 4	2,727273	3,230366	1,276300	1,248335	3,557058	0,000412
Položka 5	2,222222	3,015707	1,233508	1,229457	5,718853	0,000000
Položka 6	2,090909	3,261780	1,125683	1,220797	8,637724	0,000000
Položka 7	1,979798	2,070681	1,068852	1,107232	0,732938	0,463955
Položka 8	1,737374	2,096859	0,921244	1,061639	3,081349	0,002179
Položka 9	2,171717	3,366492	1,220910	1,259808	8,462070	0,000000
Položka 10	1,878788	2,984293	1,042688	1,318061	7,739220	0,000000

V tabulce si tedy můžeme všimnout, že odpovědi se v rámci mužů a žen signifikantně liší u všech položek, kromě položky 1 a položky 7. Ženy tedy obecně udávají vyšší míru negativního ovlivnění žánrem true crime, než muži.

Zdroje

Browder, L. (2006). Dystopian Romance: True Crime and the Female Reader. *The Journal of Popular Culture*, 39(6), 928-953.

Cambridge Dictionary (2024). TRUE CRIME | meaning in the Cambridge English Dictionary. [online] Cambridge.org. Dostupné z <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/true-crime>

Hroudová, A. (2022). *Posluchačem true crime podcastu: výzkum publika pořadu Opravdové zločiny* [Diplomová práce, Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Katedra mediálních studií].

Hustáková, A. & Komůrková V. (2023). *Inventář negativního ovlivnění žánrem true crime*. Projekt v rámci předmětu Psychometrika 1.

Vicary, A. M., & Fraley, R. C. (2010). Captured by True Crime: Why Are Women Drawn to Tales of Rape, Murder, and Serial Killers? *Social Psychological and Personality Science*, 1(1), 81-86.

Příloha: Znění položek inventáře

1. Po sledování, poslechu či četbě obsahu s true crime tématikou: se cítím bezpečněji, protože mám lepší představu, jak se v dané situaci zachovat.
2. Po sledování, poslechu či četbě obsahu s true crime tématikou: nemám problém v noci usnout.
3. Po sledování, poslechu či četbě obsahu s true crime tématikou: mám zlé sny/noční můry.
4. Po sledování, poslechu či četbě obsahu s true crime tématikou: mám pocit, že svět není bezpečné místo.
5. Po sledování, poslechu či četbě obsahu s true crime tématikou: se cítím úzkostněji, protože vím, co se mi může stát.
6. Po sledování, poslechu či četbě obsahu s true crime tématikou: mám tendenci méně důvěřovat lidem, které znám.
7. Po sledování, poslechu či četbě obsahu s true crime tématikou: mám tendenci se vyhýbat určitým místům.
8. Po sledování, poslechu či četbě obsahu s true crime tématikou: mám tendenci se méně seznamovat s novými lidmi.
9. Po sledování, poslechu či četbě obsahu s true crime tématikou: mi nevadí být v noci venku.
10. Po sledování, poslechu či četbě obsahu s true crime tématikou: se vyhýbám chození sám/sama.